

Таким чином, з проведеного аналізу можемо зробити висновок, що ринок 3G Інтернету в Україні є досить конкурентним, а користувачі мають можливість вибирати. Однак ціна доступу до Інтернету з використанням 3G технологій у порівнянні з альтернативними технологіями доступу поки що є достатньо високою, особливо для популярних сьогодні безлімітних тарифних планів. У зв'язку з цим 3G доступ до Інтернету можемо рекомендувати власникам

смартфонів і планшетів, людям, які багато подорожують або часто бувають у відрядженнях, а також мешканцям віддалених і малонаселених регіонів, де немає альтернативних способів доступу до Інтернету. При виборі 3G оператора варто звертати увагу не тільки на його цінові пропозиції, але і на особливості використовуваної ним технології доступу, покриття його мережі, пропоновані ним додаткові послуги та акції.

Література

1. <http://uk.wikipedia.org/wiki/3G>
2. <http://www.intertelecom.ua>
3. <http://www.peoplenet.ua>
4. <http://www.mts.com.ua>
5. <http://www.3mob.ua>

УДК 37.032:159.925

АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ОСОБИСТОСТІ

Зарішняк І.М. - к. пед. н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Сучасний етап розвитку нашого суспільства, що характеризується широкою демократизацією, динамічністю умов, в яких доводиться орієнтуватися та приймати рішення, вимагає від особистості володіння не тільки фаховими знаннями, уміннями й навичками, а й освоєнням цілого комплексу інтегральних характеристик особистості. Серед них перше місце сьогодні відводиться емоційному інтелекту. У прогнозуванні успіху життєвої діяльності психологи значне місце відводять саме емоційному інтелекту (EQ). Дуже важливою ця проблема є для соціономічних професій. Фахівці, в яких присутнє постійне спілкування в ході професійної діяльності, повинні знати, по-перше, важливість емоційного інтелекту у професійній діяльності, по-друге, підходи науковців щодо визначення емоційного інтелекту, по-третє, можливості розвитку даного конструкта.

Проблему емоційного інтелекту досліджували відомі зарубіжні і вітчизняні науковці Дж. Майер, П. Салоуей, Д. Гоулмен, Д. Карузо, М. Зайднер, Г. Меттьюс, Р. Робертс, О. Чебикін, Е. Носенко, І. Андреева та ін.

Аналіз змісту поняття "емоційний інтелект" дозволяє зробити такі висновки: по-перше, EQ називають ваговою інтегральною характеристикою особистості, що включає: а) здатність розпізнавати, розуміти власні почуття, узагальнювати їхній зміст; б) виділяти емоційний підтекст у міжособистісних відносинах; в) уміння регулювати емоції як власні, так і оточуючих таким чином, щоб сприяти успішній діяльності за допомогою позитивних емоцій і переборювати негативні емоції, що перешкоджають спілкуванню або досягненню успіху; по-друге, це показник можливостей людини; по-третє, емоційний інтелект можна розвивати через навчання.

«Емоційний інтелект» з'явився завдяки американським психологам Пітеру Салоуею і Джону Майеру, які позначили цим терміном специфічні властивості людської психіки, що звичайно називають емпатією, а також уміння регуляції та саморегуляції емоційної сфери особистості. Сьогодні існує кілька концепцій емоційного інтелекту і немає єдиного підходу до його визначення. Науковці (Дж. Майер, П. Салоуей і Д. Карузо) під емоційним інтелектом розуміють ментальні здібності людини щодо

усвідомлення і розуміння власних емоцій і емоцій оточуючих. Психологи визначають чотири основних складових EQ: — самосвідомість — самоконтроль — емпатія — навички (досвід) стосунків. Дослідники визначили цю модель як модель здібностей. До цих компонентів Д. Гоулман додає ще п'ятий — мотивацію — і з'являється компетентна модель. Змішаною називають модель Р. Бар Она, тому що компонентами «внутрішньо-особистісної сфери» емоційного інтелекту є і "самоаналіз, і асертивність, і самоповага, і незалежність, і самоактуалізація", (що в цій теоретичній моделі виступають як здібності), і компетентності, і особистісні досягнення. Таксономічна модель (К. Петрідес і А. Фернхем), на думку Е. Носенко, «містить чітку концептуальну диференціацію різних форм прояву емоційного інтелекту, а саме: когнітивно-емоційних здібностей, і власне диспозиційних ознак емоційного інтелекту, або емоційної само ефективності» [1]. Ця модель враховує і емоційні здібності, і особистісні характеристики, і емоційні досягнення.

У вітчизняних дослідженнях поглиблене тлумачення змісту конструкта "емоційний інтелект" з позицій когнітивно-експерієнційної теорії внутрішнього світу особистості. Емоційний інтелект розглядається як "форма виявлення позитивного відношення людини до світу (оцінювання його як такого, у якому людина може здійснювати успішну життєдіяльність); до інших (як гідних доброзичливого відношення); до себе (як здатному самостійно визначати мету власної життєдіяльності й активно діяти в напрямку їхнього здійснення й гідної самоповаги)" [2, с. 109]. Такий підхід, як вважають його автори, передбачає стресозахисний й адаптивний потенціал емоційного інтелекту. Саме це лягло в основу розробленої Е. Носенко ієрархічної (рівневої) моделі емоційного інтелекту. Конструкт EQ має кілька рівнів: рівень емоційного реагування — найнижчий щабель, що відображено у поведінці, рівень довільного здійснення активності під контролем мислення — середній щабель, рівень емоційної розумності — найвищий щабель —

характеризується розвиненим внутрішнім світом людини і доцільними способами реагування у подібних ситуаціях, «що породжує почуття психологічного благополуччя, свободи при виборі стратегій поведінки в критичних ситуаціях» [3].

У сучасних вітчизняних психологічних дослідженнях (С.А. Колотій, А.Я. Чебикін) обговорюється також "концепція емоційної роботи", що стала популярною у дослідженнях закордонних психологів протягом останнього десятиліття. Емоційна робота розглядається на основі емоційної регуляції й представлена "як зусилля службовця, що сприяють регулюванню виразності емоцій у відповідь на організаційні вимоги" [4]. У свою чергу під емоційною регуляцією тут розуміється процес, завдяки якому індивід випробовує й виражає свої емоції, а також робить за допомогою цих емоцій вплив на інших людей. У такому розумінні емоційна регуляція — це не тільки фізіологічний автоматичний відгук на вплив, але й процес, що може управлятися й моделюватися на більше високому рівні функціонування, а головна мета емоційної регуляції емоційної роботи — зменшення негативних емоцій і збільшення позитивних.

Таким чином, відсутність єдиного визначення конструкта «емоційний інтелект» вказує на те, що вчені стоять на початку вивчення даного феномену, а наявні теоретичні моделі емоційного інтелекту засвідчують єдність внутрішнього і зовнішнього у конструкті EQ як складової психічного.

Щодо можливості розвитку EQ у психології існують різні точки зору. Одні науковці, наприклад, Дж. Майер, вважають неможливим підвищення рівня EQ, тому що це відносна здатність. Однак збільшити емоційну компетентність через навчання цілком можливо. Їх опоненти, наприклад, Д. Гоулман, вважають що EQ можна розвивати. Аргументом на користь цього слугує той факт, що нервові клітини мозку продовжують розвиватися майже до середини життя людини [5]. Важливо розвивати уміння виражати свої емоції, усвідомлювати їх і уміти ними керувати задля оптимізації професійної діяльності.

Таким чином, проблема емоційного інтелекту приваблює з точки зору успіху професійної діяльності: емоційну сферу людини необхідно вивчати в плані її усвідомлення особистістю й саморегулювання. Для викладачів ВНЗ дуже важливо знати прийоми, спрямовані на розпізнавання, розуміння власних емоцій й формування умінь їх визначення, саморегуляції задля удосконалення можливостей професійного саморозвитку. Знання можливостей розвитку EQ сприяють виробленню нових форм своєї внутрішньої й зовнішньої активності і виступають у ролі засобів корекції емоційних станів особистості.

Література

1. Носенко Е.Л. 20 років досліджень емоційного інтелекту: здобутки, перспективи подальших досліджень [Електронний ресурс] / Е.Л. Носенко. – Режим доступу: <http://ua.convdocs.org/docs/index-41047.html>, вільний. Назва з екрану.
2. Носенко Е.Л. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції: [монографія] / Е.Л. Носенко, Н.В. Коврига. – К.: Вища школа, 2003. – 126 с.
3. Носенко Е.Л. Емоційний інтелект як провідна психологічна передумова психічного здоров'я [Електронний ресурс] / Е.Л. Носенко. – Режим доступу: <http://distance.dnu.edu.ua/ukr/conference/teor/nosenko.doc>, вільний. Назва з екрану.
4. Чебыкин А.Я. Эмоциональная регуляция и эмоциональная работа / А. Я. Чебыкин, С. А. Колот // Наука і освіта. – 2001. – № 2. – С. 84-87.
5. Андреева И. Н. Предпосылки развития эмоционального интеллекта / И.Н. Андреева // Вопросы психологии. – 2007. – № 5. – С. 57 - 65.

УДК 39

ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ СВЯТКОВО-ОБРЯДОВОЇ КУЛЬТУРИ

Творун С. О. – к.і.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Народна святково-обрядова культура поряд із мовою відіграють провідну роль у збереженні національної ідентичності населення, формуванні етнічної самосвідомості та патріотизму серед підростаючого покоління. “Існують звичаї – існує мова, існує нація. Втрачені звичаї, втрачається і мова, нація не існує,” – писав професор С.І. Килимник [1, кн.2, с.12].

Слова “свято” і “святий” в українській мові мають один корінь. Святами стали священні і пам'ятні дні в житті людини, громади або всієї нації. Під час свят люди віддають шану важливим подіям, які відбуваються в даний час або відбулися в минулому, згадують предків, історію, намагаються вшанувати вищі сили, заручитися їх підтримкою в подальшому житті. Запозичувати та святкувати чужі свята означає віддавати данину іншому народу або самому ставати чужинцем на рідній землі. Кожен народ, якщо він хоче бути повноцінним, повинен дорожити своєю власною пам'яттю і дбати про власну

ідентичність та популяризацію своєї культури у світі. Тим паче, що українська етнічна святково-обрядова культура цього варта.

На превеликий жаль частка українських народних автентичних свят у загальній системі святкування пересічних українців за роки нашої незалежності не збільшилась, а увага до них навіть зменшилась у порівнянні з 90-ми роками минулого століття. У календарі державних святкових дат збереглися майже всі радянські свята: це і День солідарності трудящих – не відомо лише кого вважати трудящими і з ким солідаризуватися найбільшим верствам – нетрудящим безробітним; і День Червоної (окупаційної) армії, який перейменували на День захисника Вітчизни, от лише до захисту нашої Вітчизни саме та дата немає ніякого відношення; і День Перемоги, який не приніс українському народу ніякої перемоги – одні окупанти були замінені іншими. Це свято за європейськими традиціями давно слід було перейменувати у День пам'яті загиблих у роки Другої світової